

Vývojová psychologie

Předškolní období

3 – 6 (7) let

Dominantní činnost = Hra

Předškolák

- ? **Tělesný vývoj – přírůstek hmotnosti 2-3kg ročně, výškový 5-7 cm**
- ? **Období vytahování – změna proporcí**
- ? **Dokončení osifikace zápěstí – koncem období**
- ? **Zdokonalení pohybů, jsou více harmonické**
- ? **Pohyb je přirozenou aktivitou**

Předškolák

- ? Charakteristika období:
- ? Dítě dosáhne školní zralosti po stránce tělesné, rozumové, sociální, citové
- ? Navštěvuje MŠ, významný mezník
- ? Důležitá je pro dítě rodina
- ? Typická otázka – **PROČ? Věk otázek**
- ? Velký rozvoj fantazie

Předškolák

- ? **Poznávací procesy:**
- ? **Zlepšení funkce analyzátorů, především zraku (rozlišení odstínů, velikost, vzdálenost)**
- ? **Vnímání – převládá celistvé, globální (křiklavá barva a nevyčleňuje části předmětu)**
- ? **Vnímání času obtížné, žije přítomností**

Předškolák

- **Představy- obsažné, mezery vyplňují děti fantazijními představami = dětské lži = nepravá lež**
- **Dítě netrestat, vhodně opravit**
- **Fantazie – splývá s představami, doplňuje nedostatky zkušeností**
- **Myšlení – konkrétně názorné (myslí v činnosti),**

- **Egocentrické se postupně vytrácí. Učí se stylem pokus – omyl.**
- **Mají rády pohádky**

Předškolák

Řeč – rozšíření slovní zásoby

Pozornost – převládá mimovolná, postupně úmyslná

Paměť – lépe si dítě pamatuje konkrétní zážitky

je obrazná, význam má citové podbarvení zážitku

Převládá mechanická, rozvoj slovně logické

Vývoj citů:

Kromě základních, také vyšší city, rozvoj sociálních citů

Sociální, estetické, mravní

City přelétavé, od 4-5 let začínají ovládat vnější projevy citů

Předškolák

- ? **Vývoj sociálních vztahů (hra, práce, nové role)**
- ? **Důležitý dospělý – vzor pro dítě**
- ? **Oidipův, Elektrín komplex – láska zaměřena na rodiče opačného pohlaví k rodiči stejného pohlaví – „nepřátelské city“**
- ? **Do popředí egoismus sklon k vychloubačnosti**
- ? **Soupeří s ostatními dětmi, vzdor, rády středem pozornosti**
- ? **Sebehodnocení závisí na hodnocení rodiči**

Předškolák

- ? **Zrcadlová teorie – rodiče dávají dítěti najevo, že si ho váží nebo ho podceňují**
- ? **Dítě ví, co má a nemá**
- ? **Nemá vyvinuté volní vlastnosti – sebeovládání, cílevědomost, vytrvalost**
- ?

Předškolák

- ? **Vývoj kresby – viz MVP**

- ? **Vstup do školy – náročná životní situace**
- ? **Nároky na dítě – soustředit se, sedět, začlenit se do nové skupiny, podřídit se autoritě**
- ? **Začarovaný kruh – neadekvátní výkon – špatná reakce učitele, rodičů – opětný špatný výkon – nechce chodit do školy**

Předškolák

- ? **Dítě je zralé po stránce fyzické**
- ? **psychické**
- ? **sociální**
- ? **Orientační test školní zralosti**

Mladší školní věk

- ? **Dominantní činnost – učení**
- ? **6 – 10 (7- 11) let**
- ? **Charakteristika – individuální rozdíly, harmonizace pohybů, rozvoj jemné motoriky, nová role v životě, spolužáci, nové autority, bohaté společenské prostředí**

Vstup do školy

- ? **Nové povinnosti**
- ? **Nové postavení v rodině – sebevědomí**
- ? **Práva dítěte – zájem rodičů, klid na přípravu, vhodné prostředí**
- ? **Vyhovět požadavkům školy- ovládat chování, pořádek, slušné chování...**
- ? **Věk pouze orientační hledisko – důl. je vyspělost**

Mladší školní věk

- ? **Tělesný a pohybový vývoj**
- ? **6 let cca 21kg/20kg**
- ? **Růst 4-5cm ročně**
- ? **Váha 2-3kg ročně**
- ? **Ortopedické hledisko – konec osifikace zápěstí (9-11 let)**
- ? **Mléčný chrup – postupně trvalý**

Poznávací procesy ml. šk. věk

- ? **Vnímání, zpřesnění, odhaduje vzdálenost, odstíny barev**
- ? **Představy, dokáže vyprávět zážitky, odlišuje minulé a současné**
- ? **Fantazie, úbytek, uvědomuje si rozdíl mezi realitou a fantazií**
- ? **Postupně tvořivá fantazie**
- ? **Řeč, projevem myšlení, čtení**
- ? **Myšlení, od konkrétních pojmů k abstraktním**

- ? **Od alogického k logickému**
- ? **Naivně názorné, přejímá vše od dospělého**
- ? **Pozornost, přelétavá, neúmyslná, úmyslnou musí učitel aktivizovat**
- ? **Paměť, vyvíjí se, mechanická k logické**

Vývoj citů ml. šk. věk

- ? **Méně bouřlivé, trvalejší**
- ? **Převládá optimistická nálada, radostná**
- ? **Pohybová aktivita vyvolává kladné city**

Sociální vztahy

- ? **Rozšíření**
- ? **Solidarita**
- ? **Kamarádké vztahy**
- ? **Svědomí se uplatní již před činem, náznaky sebekontroly**
- ? **Vůle – nutná motivace**
- ? **Záleží mu na pochvale, citlivé na pokárání**
- ? **Osobnost**
- ? **Rozpor mezi slovy a skutky dospělých jsou negativní**
- ? **Osvojení morálních norem**
- ? **Důležitá je kreativita pro psychiku dítěte**
- ? **Zájmy rozmanité, střídají se**

Adolescence

- ? **Kritické vývojové stádium**
- ? **Tělesné a psychické dozrávání, budování identity**
- ? **Prepuberta 10-13**
- ? **Puberta 13-15**
- ? **Adolescence 20-22 ukončení**

Adolescence

- ? **Dominantní činnost pubescence**
- ? **sociálně-komunikativní činnost**
- ? **Dominantní činnost adolescenta**

- ? **Profesionálně-učební**
- ? **Aktivní poznávací činnost**

Adolescence

- ? **Kdo jsem? Kým se mám stát?**
- ? **Překonávání vývojové krize: party, separované skupiny, velká netolerance**
- ? **Význam má vnější vzhled**

Adolescence

- **Změny somatické – modelování těla, sekundární pohlavní znaky**
- **Změny psychické – emocionální labilita, přecitlivělost, časté změny nálad, impulsivní jednání, nejistota**
- **Rozvoj inteligence, nová kvalita myšlení –abstraktní, logické, řeší situace alternativně**
- **Pozornost – koncentrovanost**
- **Obrazotvornost – denní snění**

Osobnost pubescenta

- ? **Introvert**
- ? **Zájem o sex**
- ? **Vzrůstá sebevědomí**
- ? **Touha po obdivu**
- ? **Negativismus typický pro pubertu:**
- ? **Projev rozporu mezi být ovládán a ovládat, proti autoritě, touha po osamostatnění**
- ? **Fyzická stránka předbíhá psychiku, psychika socializaci**

Adolescence

- ? **Snaha o uvolnění ze závislosti na rodičích**
- ? **Odmítání kontroly**
- ? **Někdy obrat proti rodičům**

- ? **Důležité kamarádství**
- ? **Zájem o druhé pohlaví**
- ? **První lásky**
- ? **Zamilovanost**
- ? **Příprava na povolání**
- ? **Příprava na manželství, rodičovství**

